

İsrail'in Doğu Kudüs Üzerinde Hukuksuz Politikaları

İsrail işgal devleti Filistin'de var olduğu günden bu yana sürekli bir şekilde genişleme politikası izlemektedir. Bu genişleme çeşitli yollarla –özellikle yurtlarında ayrılan- Filistinlilerin topraklarının elde edilmesini de beraberinde getirmiştir. İsrail, bölgede varlık bulmasından itibaren güttüğü ilhak siyasetini gizlememiş, uluslararası hukukun teamüllerine karşı çıkarak bu politikasına devam etmiştir. İsrail, bu ilhak politikalarını sadece Batı Yakası ve Gazze Şeridi ile sınırlandırmamıştır. Uluslararası hukuka ve 4. Cenevre Sözleşmesine aykırı bir şekilde başlattığı Golan Tepeleri ve Kudüs'ün ilhaki uluslararası arenada geniş yankı bulmuştur. BM uyarına ve 1967 sınırlarının ötesine çekilmesi gerektiğini vurgulayan açıklamaları dikkate almayarak genişleme politikasına devam etmiştir.

Tüm bunların yanında İsrail, bu ilhak siyasetinde Kudüs bölgesine özel önem vermektedir. Yüzyıllarca özel bir statüsü bulunan ve bu statünün sürdürüldüğü, Kudüs'ü ele geçirme hedefi ayrı bir ağırlık taşıyan İsrail, 1967 savaşı üzerine Doğu Kudüs'ü de işgal edince, tümüyle işgal planını uygulama zemini bularak, bölgeye Yahudi yerleştirilmesine ve daha fazla Kudüs topraklarının elde edilmesine özel bir çaba göstermiştir. Böylece, statü-başkalaştırıcı uygulamalar içeren birçok idari ve sosyal değişikliğe gitmiştir. Bu minvalde İsrail'in uygulamaya koyduğu idari ve sosyal değişiklikler şu şekildedir:

İsrail'in İşlediği Suçlardan Dolayı Sürekli Cezasız Kalması ve İşgal Altındaki Kudüs'te Kollektif Ceza

- Doğu Kudüs 1967'de işgal edildi. Uluslararası İnsancıl Hukuk'a göre İşgalci kuvvet işgal ettiği toprak üzerinde egemen yasa koyucu gibi davranamaz veya kendi hukukunu zorlayamaz (Lahey Düzenlemeleri Md. 43 ve IV. Cenevre Konvansiyonu Md. 64). Ancak İsrail kendi kanunlarını zorla uygulamaktadır.
- Kudüs'teki Filistinlilere verilen statü 'daimi ikamet' fakat bunun İsrail tarafından tanınmasında çok ciddi zorluklar yaşanıyor.
- İsrail'in 2020 Kudüs için "Nüfus Denge Politikası" bulunmaktadır.
- Yahudi yerleşimci sayısını azami ölçüde artırmak
- Mevcut Filistinli sayısını sıkı ikamet politikalarıyla ve "sessiz transfer" denilen sürgünlerle asgari seviyeye indirmek

İşgal Altındaki Doğu Kudüs'te Zorunlu Sürgün Politikaları

- Fiziki olarak Doğu Kudüs'ü Batı Şeria'dan izole etmek için "utanç duvarı" inşası.
- Sistematik ve ayrımcı bir şekilde Filistinlilerin evlerinin yıkılması, oturma izni verilmemesi ve zorunlu kamulaştırmalar
- Filistinlilerin oturma izinlerinin iptal edilmesi
- Aile birleşimlerinin ve çocukların nüfusa kayıt işlemlerinin ciddi şekilde zorlaştırılması
- Filistinliler üzerinde taşınması çok güç psikolojik baskı oluşturulması
- 2020 planları için Kudüs'te yaşayan Filistinlilerin azınlık olarak kaldığından emin olunması
- Doğu Kudüs'ün sadece %13'ünde Filistin yerleşimine müsaade ediliyor.

- Doğu Kudüs'ün %35'i İsrail tarafından zorla istimlak edildi.
- %20 yeşil alan tamamen Siyonistlerin kontrolünde
- Planlaması yapılmamış geniş alanlara Filistinlilerin yerleşmesine izin verilmiyor
- Şehrin sadece %7'sinde Filistinlilere inşaat izni veriliyor.
- Filistinli evleri izinsiz oldukları gerekçesiyle yıkılıyor.

Oturma İzninin Reddi Yoluyla Zorunlu Sürgün

- Kudüs'ün "sürekli sakinleri" İsrail kimliği alıyor. Ancak;
  - İsrail seçimlerinde oy kullanamıyorlar
  - İsrail pasaportu alamıyorlar
  - Hukuki statülerini çocuklarına aktaramıyorlar
  - Hukuki statüleri kolaylıkla geri alınabiliyor
- Kudüslü Filistinliler kendi şehirlerinde göçmen muamelesine maruz kalıyorlar
- İsrail İçişleri Bakanlığının oturma belgelerini istediği gibi iptal etmek hakkı var.
- 1967'den beri 14,500'den fazla oturma belgesi iptal edildi.

Aile Birleşimi Yasası: Zorunlu Sürgün İçin Bir Bahane

- 1995 Oslo Anlaşmasıyla evlilik, aile birleşimi için haklı ve yeterli gerekçe olarak belirlendi ancak bunun takdiri İsraili yetkililerde.
- 1995 öncesinde evlilik durumunda sürekli oturma izni tanınıyordu ancak 2003 sonrasında geçici izin belgesi uygulaması başladı
- Temmuz 2003'te Vatandaşlık ve İsrail'e Giriş Yasası ile aile birleşimleri "geçici" olarak donduruldu.
- 2006, İsrail Gazze için aile birleşimlerini durdurdu.
- 2000-2013 arasında yapılan aile birleşimi müracaatlarının %43'ü reddedildi.
- Sonuç olarak aile yaşamı hakkı ciddi şekilde ihlal ediliyor.

Kolektif Cezalandırma

• Misillemenin bir türü olarak şüphelilerin, suçla alakası olsun veya olmasın aile ve yakınlarının veya tüm etnik, dini grubun cezalandırılması. Açık bir hukuk ihlali, suçların şahsiliği ilkesi İnsancıl Hukukta da kabul edilen evrensel bir kuraldır.

• Arye Deri, İsrail İçişleri Bakanı, 10 Ocak 2017’de, “Şu andan itibaren her kim bir saldırı düzenler, planlar veya yapmayı düşünürse bilecek ki kendi kabahati sebebiyle ailesi en ağır bedeli ödeyecektir. Aynı Armon Hanatziv örneğinde olduğu gibi failin annesi ve ailesi çok ağır bedel ödeyecektir.” demişti.

• Saldırganın evi yıkılacak ve yerine yenisin yapılmasına izin verilmeyecek.

• Saldırganın mal varlıklarına el konulacak.

• Saldırganın oturma izni iptal edilecek.

• İsrail güvenlik güçlerinin varlığı uygun görüldüğü ölçüde artırılacak.

• Kudüs Belediye Başkan Yardımcısı Meir Turgeman 2016 yılında “terörist”lerin ailelerin cezalandırılması ve sürgün edilmesi için çağrı yaptı.

Bir Cezalandırma Aracı Olarak Oturma Belgesinin İptal edilmesi ve Zorunlu Sürgün

• 2013, 4 Kudüslü zorla Batı Şeria’ya transfer edildi.

• 2016, 3 gencin oturma belgeleri hukuka aykırı şekilde iptal edildi.

• 2017, 30 yılı aşkın süredir Kudüs’te yaşayan 8 çocuk annesi ve 63 yaşındaki Manwah Qunbar’ın oturma belgeleri Armon Hanatziv olayı gerekçe gösterilerek hukuksuzca iptal edildi. Aile fertlerinden birinin olaya karıştığı iddia edildi. 12 aile ferdinin aile birleşimi dosyası reddedildi.

• Nadia Abu Jamal, Ghassan Abu Jamal’in eşi. 2014’te kocası bir saldırıda öldürüldü ve saldırıda parmağı olduğu iddia edildi. Çocuklarının sağlık sigortası iptal edildi, oturma belgeleri iptal edildi, evlerinin yıkılması İsrail Yüksek Adalet Mahkemesi tarafından onaylandı. 2015’te evleri yıkıldı. 2017’de zorla göç ettirildiler.

• 2015 Sarah Dwayat örneği, Abed Dwayat dört diğer çocukla beraber taş atmakla ve bir sürücünün ölümüne sebep olmakla suçlandı. Üç çocuğun oturma belgeleri iptal edildi. İsrail Yüksek Adalet Mahkemesi Dwayatların evinin mühürlenmesi kararını onadı. Evlerine girmeleri yasaklanan Dwayat ailesine verilen cezanın diğer Filistinlilere bir örnek teşkil etmesi için verildiği İsraili yetkililerce söylendi. 2017’de Abed, 18 yıl hapse çarptırıldı. Taş atarak ölümüne sebep olma sonucu verilen en yüksek ceza.

Bir Cezalandırma Biçimi olarak Ev Mühürleme ve Yıkma

• İngiliz Mandası zamanında kullanılan 119 numaralı gayri hukuki “Acil Durum” uygulama bugün İsrail hukuk sisteminin bir parçası.

• IV. Cenevre Konvansiyonu Md 53:İşgalci Kuvvet işgal ettiği yerdeki evleri ve malvarlıklarını yıkmaktan men edilmiştir, meğerki kaçınılmaz askeri gereklilik olsun.

• 2014 Kasım ayından beri 6 ev yıkıldı, 4 ev mühürlendi ve 2 tanesi de yıkılmak üzere belirlendi.

Sonuç

• İsrail, işgalci kuvvet olarak ihlal ettiği Uluslararası İnsancıl Hukuk ve Uluslararası İnsan Hakları Hukuku

ile bağlıdır.

- Cebri G IV. Cenevre Konvansiyonu md 49'a göre savaş suçu, Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsüne göre de İnsanlığa karşı suç olarak belirlenmiştir.
- IV. Cenevre Konvansiyonu Kolektif Cezalandırmayı kesin bir dille yasaklamıştır (md 33)
- İnsan Hakları Hukuku çerçevesinde de kendi kaderini tayin hakkı, seyahat etme özgürlüğü, ikamet etme özgürlüğü, uygun bir yerde barınma hakkı ve aile hayatının korunması gibi en temel İnsan haklarının çok ciddi ihlalleri İsrail tarafından işlenmektedir.

*Makalede yer alan bilgiler ve veriler BM Cenevre'de 16 Mart 2017 tarihinde Palestinian Return Centre tarafından yapılan "Raises Issue of Justice, Accountability in Occupied Palestinian Territories in UN" adlı konferansta Nada Awad'ın sunumundan elde edilen bilgiler erevesinde oluşturulmuştur.

<http://www.prc.org.uk/portal/index.php/activities-news/prc-un-ecosoc-status/3632-prc-raises-issue-of-justice.-accountability-in-occupied-palestinian>

<http://visualizingpalestine.org/visuals/living-under-policies-of-colonisation-jerusalem>